

Handläggare
Britt Lundkvist
Telefon: 08-508 25 294**Till**
Socialnämnden
2021-03-23

Redovisning av lex Sarah 2020

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner redovisningen av lex Sarah för år 2020.

Fredrik Jurdell
socialdirektörJenny Swärd
avdelningschef

Sammanfattning

Med lex Sarah avses en skyldighet för en verksamhet att rapportera, utreda och åtgärda när det finns misstanke om eller påtaglig risk för missförhållanden. Syftet med lex Sarah är att utreda och åtgärda brister i den egna verksamheten för att på så sätt stärka verksamhetens kvalitet. Förvaltningen har under år 2020 mottagit 13 rapporter om misstänkta missförhållanden enligt lex Sarah. Av de inkomna rapporterna har sju händelser efter utredning bedömts utgöra missförhållanden inom ramen för lex Sarah. Av dessa sju har en händelse bedömts utgöra ett allvarligt missförhållande och anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). De missförhållanden som har uppmärksamats och rapporterats till förvaltningen härstammar huvudsakligen från avvikelser kring rutiner, riktlinjer eller arbetssätt. Samtliga ärenden enligt lex Sarah redovisas löpande under året till socialnämndens individutskott. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner redovisningen av lex Sarah för år 2020.

Bakgrund

Med lex Sarah avses de regler om vissa skyldigheter för anställda att rapportera och för dem som bedriver verksamhet att åtgärda när det gäller missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i verksamheten. I Stockholms stad är det de nämnder som handlägger eller utför någon form av verksamhet enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS) som omfattas av dessa bestämmelser. Socialnämnden har delegerat beslutsfattande i lex Sarah-ärenden till avdelningschef vid socialtjänstavdelningen. Samtliga lex Sarah-ärenden redovisas löpande under året till socialnämndens individutskott. Redovisning av förvaltningens arbete med lex Sarah sker på årsbasis till socialnämnden.

Ärendet

En genomgång har gjorts av samtliga inkomna rapporter enligt lex Sarah, utredningar och beslut under år 2020.

Inkomna lex Sarah-rapporter

Förvaltningen har under år 2020 mottagit 13 rapporter om misstänkta missförhållanden enligt lex Sarah. Detta är en minskning jämfört med år 2019 då 20 rapporter inkom. Av de 13 rapporterna rörde sex stycken kvinnor, tre stycken män och fyra stycken var betecknade med oklart kön, till exempel rapporter för båda könen alternativt flera individer.

Inkomna rapporter sorteras utifrån verksamhetsområde samt kategoriseras utifrån åtta kategorier av missförhållanden. Missförhållanden enligt lex Sarah kan vara komplexa och kan därför ibland härledas till flera kategorier, men i denna redovisning tas enbart hänsyn till huvudsaklig kategorisering.

Tabell 1: Antal och typ av missförhållande som rapporterats per verksamhetsområde

Typ av missförhållande	Verksamhetsområde			Totalt
	Vux/missbruk	BoU	Eko bistånd	
Brister i bemötande				
Brister i miljö, utrustning, teknik				
Brister i rättssäkerhet	4	1	1	6
Brister i utförande av insats	5	2		7
Ekonomiska övergrepp				
Fysiska övergrepp				
Psykiska övergrepp				
Sexuella övergrepp				
Övrigt				
Totalt	9	3	1	13

Av de inkomna lex Sarah-rapporterna har sju stycken gällt brister i utförande av insatser och sex stycken har gällt brister i rättssäkerhet.

Inkomna rapporter som inte avser missförhållanden

När en lex Sarah-rapport inkommer, görs i första skedet en bedömning om det rapporterade avser ett missförhållande utifrån rådande bestämmelser och riktlinjer för lex Sarah. I de fall bedömning görs att händelsen inte avser ett missförhållande inom ramen för lex Sarah, gör avdelningschef ett ställningstagande att inte inleda utredning. Huvudsakligen rör det sig istället om avvikelser där det inte finns någon direkt konsekvens för den enskilde. Under år 2020 togs ställningstaganden att inte inleda utredning för två inkomna lex Sarah-rapporter, som initialt kategoriserats som brister i rättssäkerhet.

Utredningar som inte avser missförhållanden

När en utredning om ett missförhållande färdigställts fattas ett beslut om huruvida det rapporterade utgör ett missförhållande eller inte. I sammanlagt fyra av de 11 utredningar som genomfördes under år 2020 fattades beslut att det rapporterade inte utgjorde något missförhållande eller påtaglig risk för sådant. Av dessa fyra utredningar hörde tre stycken till verksamhetsområdet vuxen/missbruk och en utredning hörde till området barn och ungdom (BoU).

Utredningar som avser missförhållanden

I sammanlagt sju av de 11 utredningar som genomfördes under år 2020 fattades beslut att det rapporterade utgjorde ett missförhållande eller påtaglig risk för sådant, varav en bedömdes utgöra ett allvarligt missförhållande.

Tabell 2: Antal utredningar som avser antal och typ av fastslagna missförhållande per verksamhetsområde

Typ av missförhållande	Verksamhetsområde			Totalt
	Vux/missbruk	BoU	Eko bistånd	
Brister i rättssäkerhet	2		1	3
Brister i utförande av insats	3	1		4
Totalt	5	1	1	7

Allvarliga missförhållanden

Av bestämmelserna för lex Sarah framgår att missförhållanden som bedöms som allvarliga ska anmälas till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). För att ett missförhållande ska bedömas som

allvarligt ska den inträffade händelsen medföra allvarliga hot mot eller konsekvenser för den enskildes liv, hälsa, eller säkerhet.

Av de fastslagna missförhållanden som utretts under år 2020 har en rapporterad händelse bedömts utgöra ett allvarligt missförhållande. Den aktuella händelsen avser ett ärende vid ett stödboende där sekretessen röjts för ett antal brukare genom att en anställd spridit dolda filminspelningar från verksamheten på nätet och i social medier. IVO har återkopplat i ärendet och fastslagit att förvaltningen uppfyllt sin skyldighet enligt bestämmelserna om lex Sarah och att ärendet avslutas.

Åtgärder

Lex Sarah är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs inom all socialtjänst. Syftet är att identifiera och avhjälpa brister för att motverka att de missförhållanden eller risker för sådana som uppmärksammas uppstår igen. Vid rapportering av ett missförhållande ska verksamheten uppge vilka åtgärder som vidtagits, dels för att avhjälpa missförhållandet och dels för att motverka att liknande missförhållanden uppstår igen. De missförhållanden som uppmärksammas och rapporteras till förvaltningen under 2020 härstammar huvudsakligen från avvikelser kring rutiner, riktlinjer eller arbetssätt. Följaktligen är således de vanligaste åtgärderna översyn och förtydliganden av befintliga rutiner eller upprättande av nya samt riktade kunskapsinsatser. Respektive verksamhetschef ansvarar för att de åtgärder som vidtas följs upp och att de får en bestående effekt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och behandlats i förvaltningsgruppen 2021-03-17 samt funktionshinderrådet 2021-03-18.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att det inte är relevant att genomföra någon jämställdhetsanalys i detta ärende. Syftet med lex Sarah är att stärka verksamheterna i deras kvalitetsarbete genom att granska identifierade brister och systemfel, oberoende av den drabbade individens kön.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner redovisningen av lex Sarah för år 2020.